

GRUNDLAGSUTSKOTTETS UTLÅTANDE 34/2002 rd

Regeringens proposition med förslag till temporär ändring av 2 och 3 § lagen om oljeskyddsfonden

Till miljöutskottet

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 17 september 2002 en proposition med förslag till temporär ändring av 2 och 3 § lagen om oljeskyddsfonden (RP 118/2002 rd) till miljöutskottet för beredning och bestämde samtidigt att grundlagsutskottet skall lämna utlåtande om ärendet till miljöutskottet.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- miljöråd Olli Pahkala, miljöministeriet
- lagstiftningsråd Tuula Majuri, justitieministeriet
- professor Ilkka Saraviita
- professor Kaarlo Tuori.

PROPOSITIONEN

Regeringen föreslår en temporär ändring av 2 och 3 § lagen om oljeskyddsfonden. Oljeskyddavgiften höjs för att säkra fondens solvens och trygga finansieringen av förvärv av oljebekämpningsmateriel. Till följd av avgiftsförhöjningen höjs också fondens kapitalgräns.

Propositionen har samband med budgetpropositionen för 2003. Den föreslagna lagen avses träda i kraft den 1 januari 2003.

I motiveringen till lagstiftningsordningen ställer regeringen förslaget i relation till 87 § i grundlagen. Enligt regeringens uppfattning kan lagförslaget behandlas i vanlig lagstiftningsordning. Men regeringen anser det nödvändigt att utlåtande inhämtas av grundlagsutskottet.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Motivering

Enligt 87 § i grundlagen kan det genom lag bestämmas att en statlig fond skall lämnas utanför statsbudgeten, om skötseln av någon bestående statlig uppgift nödvändigtvis kräver det. För att

ett lagförslag om inrättande av en fond utanför statsbudgeten eller om väsentlig utvidgning av en sådan fond eller dess ändamål skall godkännas krävs två tredjedelars majoritet av de avgivna rösterna i riksdagen. Dessa krav bör tolkas

mycket återhållsamt (GrUB 10/1998 rd, s. 23, första spalten).

Oljeskyddsfonden inrättades genom lag 1974 och står utanför budgeten. I förarbetena till grundlagen sägs oljeskyddsfonden vara en fond med vissa funktioner av försäkringskaraktär som har hand om permanenta statliga uppdrag (RP 1/1998 rd, s. 140, första spalten).

Oljeskyddsavgiften föreslås bli höjd med ungefär 60 procent för de kommande två åren. Till följd av förhöjningen får fonden in 8 miljoner euro i stället för fem miljoner euro om året i dagsläget. Dessutom föreslås kapitalgränserna bli höjda för perioden 2003—2005. Den övre gränsen höjs från 7 till 11 miljoner euro och den nedre gränsen från 3,5 till 5,5 miljoner euro.

Den viktigaste konstitutionella frågan är om höjningen av oljeskyddsavgiften och den anknyttande höjningen av kapitalgränserna för fonden är en sådan väsentlig utvidgning av fonden som avses i grundlagen. Den kvalificerade lagstift-

ningsordningen för fonder utanför budgeten syftar till att skydda riksdagens budgetmakt (RP 1/1998 rd, s. 140, första spalten). Om utvidgningen är väsentlig eller inte bör därför inte bara bedömas ur fondens synvinkel utan primärt beaktas vad höjningen innebär för riksdagens budgetmakt (GrUU 1/1997 rd, s. 1, andra spalten). Oljeskyddsfondens faktiska volym och maximala storlek är relativt små också efter de föreslagna ändringarna. Utskottet anser att den föreslagna utvidgningen av oljeskyddsfonden, som dessutom är temporär, inte är väsentlig med avseende på riksdagens budgetmakt i den meningen att lagförslaget skulle behöva antas med kvalificerad majoritet i enlighet med 87 § i grundlagen.

Utlåtande

Grundlagsutskottet anför som sitt utlåtande

att lagförslaget kan behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Helsingfors den 1 oktober 2002

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Paula Kokkonen /saml
vordf. Riitta Prusti /sd
medl. Esko Helle /vänst
Gunnar Jansson /sv
Jouko Jääskeläinen /kd
Saara Karhu /sd

Marjukka Karttunen /saml
Pekka Nousiainen /cent
Heli Paasio /sd
Osmo Puhakka /cent
Pekka Ravi /saml
Ilkka Taipale /sd.

Sekreterare var

utskottsråd Jarmo Vuorinen.